

P7_TA-PROV(2009)0023

Fallet Jevgenij Zhovtis i Kazakstan

Europaparlamentets resolution av den 17 september 2009 om fallet Jevgenij Zhovtis i Kazakstan

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Kazakstan och republikerna i Centralasien,
- med beaktande av sin resolution av den 20 februari 2008 om en EU-strategi för Centralasien¹,
- med beaktande av Europeiska unionens strategi för ett nytt partnerskap med Centralasien, vilken antogs av Europeiska rådet den 23 juni 2007,
- med beaktande av kommissionens regionala strategidokument för Centralasien 2007–2013,
- med beaktande av slutsatserna från det tionde mötet som hållits av samarbetsrådet EU-Kazakstan,
- med beaktande av slutsatserna från det åttonde mötet för den parlamentariska samarbetskommittén EU–Kazakstan i Bryssel den 31 mars 2008,
- med beaktande av partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan EG och Kazakstan², som trädde i kraft den 1 juli 1999,
- med beaktande av artikel 122.5 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Förbindelserna och samarbetet mellan EU och Republiken Kazakstan ökar hela tiden på alla plan. Kazakstan spelar en avgörande roll för stabiliteten och säkerheten i Centralasien samt för den ekonomiska utvecklingen i hela regionen.
 - B. Kazakstan kommer 2010 att ta över ordförandeskapet för Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). Därigenom kommer landet att framträda med en större profil och få ett större ansvar på demokratins och de mänskliga rättigheternas område. OSSE har med kraft uppmanat Kazakstan till mera djupgående demokratiska reformer innan landet tar över ordförandeskapet.
 - C. Trots detta viktiga internationella uppdrag har den interna situationen i Kazakstan försämrats under de senaste månaderna genom skärpta begränsningar för medier och en rad kontroversiella åtal.

¹ EUT C 184 E, 6.8.2009, s. 49.

² EGT L 196, 28.7.1999, s. 3.

- D. Jevgenij Zhovtis, som är chef för Kazakstans internationella byrå för de mänskliga rättigheterna och rättsstaten och gjort sig bemärkt som försvarare av de mänskliga rättigheterna, dömdes den 3 september 2009 för vållande till annans död, efter det att han den 26 juli 2009 med sin bil kört på en fotgängare varvid vederbörande omkommit. Domen löd på fyra års vistelse i straffkoloni.
- E. Den 27 juli 2009 kallades Jevgenij Zhovtis att vittna vid en polisutredning som inletts samma dag. Den 28 juli 2009 ändrades hans ställning från vittne till misstänkt, men inte förrän den 14 augusti 2009 fick hans jurister veta om det. Ett sådant handlingssätt strider mot Kazakstans lag.
- F. OSSE:s byrå för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter hävdar att ”tvivelaktiga förfaranden kan ha kränkt Zhovtis' rätt till en korrekt rättegång, i den form denna rätt garanteras i Kazakstans statsförfattning, landets åtaganden inför OSSE och grundläggande internationella normer”.
- G. Vid möten som hållits av OSSE på senaste tiden hade Zhovtis ingående redogjort för brott mot de mänskliga rättigheterna i sitt hemland, som gör att man kan fråga sig om landet är lämpligt som ordförande i en organisation med uppgift att försvara demokratins principer.
- H. Tidigare har det yppats allvarliga farhågor om rättegångarna mot andra människorättsaktivister i Kazakstan, inbegripet Ramazan Jesergepov och Sergej Duvanov, vilka lett till att dessa personer hamnat i fängelse.
- I. I juni 2008 och återigen i maj 2009 utfäste sig Kazakstans utrikesminister Marat Tahzin, inför landets kommande ordförandeskap för OSSE, att de mänskliga rättigheterna i Kazakstan skulle stärkas och försvaras bättre.
- J. I artikel 2 i partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan EU och Kazakstan föreskrivs det respekt för demokrati, de folkrättsliga principerna och de mänskliga rättigheterna.
1. Europaparlamentet vill visserligen inte bestrida rättsväsendets oberoende, som ju är en grundläggande beståndsdel i ett demokratiskt samhälle, men det oaktat uttrycker parlamentet allvarliga farhågor över hur denna tragiska trafikolycka utretts och den därpå följande rättegången skötts mot Jevgenij Zhovtis och riktar även uppmärksamhet mot påståendet att vittnesmål till försvar för Zhovtis inte tillåtits bland bevismaterialet under rättegången.
 2. Europaparlamentet uppmanar Kazakstans myndigheter att omedelbart göra en ny, fullständig och opartisk undersökning av omständigheterna kring olyckan och därvid fullständigt uppfylla kraven på att insyn ska råda och att allt ska gå till i laga ordning, samt utgående från resultaten ompröva domen mot Jevgenij Zhovtis och bevilja honom resning i målet.
 3. Europaparlamentet uppmanar med kraft Kazakstans myndigheter att tillhandahålla officiella detaljuppgifter om fallet Jevgenij Zhovtis och att säkerställa ett korrekt rättsförfarande inför rätta, också med rätt att överklaga, i enlighet med Kazakstans lag.
 4. Europaparlamentet erinrar om att organisationerna för försvar av de mänskliga rättigheterna, i samband med att beslutet om att Kazakstan skulle få ordförandeskapet för

OSSE kungjorts under 2007, uttryckt starka reservationer om huruvida Kazakstans regering verkligen gått in för en förändring. Parlamentet väntar sig att Kazakstans myndigheter inte ska sky några mödor för att få en förbättring till stånd och göra konkreta framsteg på väg mot en ökad demokratisering och respekt för de mänskliga rättigheterna, innan landet övertar ordförandeskapet för OSSE.

5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen med tanke på detta att öka EU:s bistånd och samarbete med Kazakstan inom dessa områden för att bättre förbereda Kazakstans regering inför övertagandet av detta viktiga internationella uppdrag.
6. Europaparlamentet uppmanar med kraft rådet att beslutsamt föra det här fallet på tal med Kazakstans myndigheter och framför allt ta upp fallet Jevgenij Zhovtis inom ramen för den dialog om de mänskliga rättigheterna som förs mellan EU och Kazakstan och vars nästa omgång är planerad att äga rum den 21 oktober 2009, och likaså inför samarbetsrådet EU–Kazakstan i mitten av november.
7. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att utöka sina projekt och program i Kazakstan inom ramen för det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter.
8. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, FN:s generalsekreterare, EU:s särskilde representant för Centralasien, OSSE, Europarådet samt Kazakstans parlament, regering och president.